

Ks. Wincenty G r a n a t, „Panie, szukam Twego oblicza” Wybór pism. Opracowanie i przygotowanie do druku Halina Irena Szumił, przy współpracy ks. Krzysztofa Guzowskiego, Lublin: Wydawnictwo Diecezjalne w Sandomierzu 2008, ss. 408.

W Wydawnictwie Diecezjalnym w Sandomierzu ukazała się książka pt. „*Panie szukam Twego oblicza*” *Wybór pism*, będąca zbiorem artykułów i rozpraw opublikowanych w pracach zbiorowych i czasopismach przez wybitnego teologa ks. prof. Wincentego Granata (zm. 1979). W ich świetle możemy poznać, że Sługa Boży był nie tylko znanym i cenionym teologiem dogmatykiem, lecz również wysokiej rangi

teologiem duchowości. Toteż docenić trzeba ogromny wkład p. Heleny Ireny Szumił, jak i ks. Krzysztofa Guzowskiego w przygotowanie i wybór tekstów do publikacji w odrębnej książkowej pozycji. W przeważającej części zawartość książki stanowią teksty z zakresu teologii duchowości.

Zasadnicze przemyślenia ks. Wincentego Granata poprzedza wprowadzenie: „Ideal życia z Chrystusem” (s. 5-10), którego dokonał znakomity teolog abp Bruno Forte, metropolita archidiecezji Chieti-Vasto (przekład ks. Krzysztofa Guzowskiego). Charakterystykę zawartości książki prezentuje również p. Halina Irena Szumił w „Słowie wstępnym” (s. 11-13).

Artykuły zebrane w książce: *Panie, szukam Twego oblicza* zostały podzielone na cztery części. W pierwszej z nich, noszącej tytuł: „Być człowiekiem duchowym”, zamieszczono opisy odnoszące się do różnych typów duchowości chrześcijańskiej. Uwagę zwraca przede wszystkim obszernie zagadnienie: „Duchowość chrześcijańska” (s. 21-53), gdzie Autor na podstawie tekstów biblijnych i patrystycznych oraz nauczania Kościoła podkreśla bogactwo różnych form życia duchowego chrześcijan. Jednocześnie też zwraca on uwagę na bardzo istotny element duchowości chrześcijańskiej, którym jest „stosowanie Ewangelii w życiu, co obejmuje unikanie grzechu, dążenie pozytywne ku wskazanej doskonałości, tj. zjednoczenia z Bogiem” (s. 48). W przekonaniu ks. Granata, termin „duchowość chrześcijańska” wiąże się ze sposobem rozumienia życia chrześcijańskiego, a także z praktykami, które podtrzymują osobiste relacje z Jezusem Chrystusem. Ks. Granat posługuje się również terminem „życie wewnętrzne”, akcentując zawsze potrzebę łaski na różnych etapach osiągnięcia doskonałości, która dostępna jest dla wszystkich chrześcijan. W jego bowiem przekonaniu, chrześcijanin to człowiek, który „jest powołany do rozwijania w sobie, z pomocą łaski Bożej, życia wiary, nadziei, miłości, darów Ducha Świętego i innych darów charyzmatycznych, jeśli je otrzymał” (s. 115). Sługa Boży podkreślał przy tym potrzebę rozwijania ludzkich wartości, co ma swe oparcie również w Ewangelii Jezusa Chrystusa. Doskonalenie własnego człowieczeństwa wchodzi więc w zakres istotnych obowiązków chrześcijańskiego powołania.

Wiele ciekawych myśli odnoszących się do osiągnięcia chrześcijańskiej doskonałości zawiera opracowanie: „Życie katolickie” (s. 85-112). Sługa Boży uważa, że jest ono przeznaczone dla wszystkich ludzi, stąd ma charakter powszechny, dąży zawsze do „ocalenia człowieka” i uczynienia go dzieckiem Bożym bez niwelacji człowieczeństwa; wchodzi tu w grę zapewnienie mu rozwoju wszystkich władz. Ks. Granat akcentuje, że „personalizm i humanizm katolicki za najwyższą wartość uznaje Boga, a obok Niego człowieka” (s. 112), poza tym wszelkie inne wartości powinny służyć chwale Boga i dobru człowieka; mając charakter dynamiczny, personalizm katolicki wzywa do rozwoju „nowego człowieka”, który sięga aż po nieśmiertelność. Każdy człowiek w swej duchowej i cielesnej sferze jest „rzeczą świętą”, do którego Bóg odnosi się z wielkim szacunkiem. Charakterystyczne, że już przeszło pół wieku temu ks. Wincenty Granat głosił, że „niezwykła godność Syna Bożego” stanowi fundament dla chrześcijańskiego personalizmu i humanizmu (por. s. 112).

W części drugiej recenzowanej książki podkreślono w szczególności sposób „personalistyczną wizję życia ludzkiego” Sługa Boży zwraca uwagę na fakt, że człowiek jest osobą, czyli istotą wewnętrzną i relacyjną, stworzoną na obraz i podobieństwo Boga, będącego Komunią Osób. Chrześcijaństwo – jak wskazuje ks. Granat – jest w pełni humanistyczne, gdyż jest „dialogiem” pomiędzy Trójcą Świętą a osobą ludz-

ką; autentyczne życie chrześcijańskie jest też uczestnictwem „w życiu Osób w Trójcy Świętej” (s. 156). Jednocześnie też Autor wzywa, by w Kościele dokonywała się „personalizacja świata” (s. 157); środkiem tego jest m.in. modlitwa, a także nasze dobre pragnienia i uczynki.

W myśl nauczania ks. Wincentego Granata, duchowość chrześcijańska powinna kształtować indywidualne oraz społeczne postawy i zachowania osób, wykonujących różne zawody i obowiązki. Innymi słowy, duchowość powinna wyrażać się w określonej kulturze danej osoby, jak i w danym środowisku. Sługa Boży akcentuje, że Jezus Chrystus, jako Wcielone Słowo Boże, jest wzorem osobowego życia chrześcijańskiego: „Słowo Boże stało się ludzkie, aby człowiek stał się boski, a jako skutek ponizenia Boga następuje proces wywyższenia człowieka” Dzięki temu „ściśła osobowa jedność spraw boskich i ludzkich w Chrystusie”, jak też „podporządkowanie się ludzkiej natury bóstwu Słowa jest wzorem dla kultury chrześcijańskiej, która skieruje sprawy ludzkie ku boskim celom” (s. 167). Dostrzegamy tu, że ks. Granat w swojej koncepcji duchowości chrześcijańskiej akcentuje, że docenia ona cielesność jako narzędzie i symbol duchowości.

Trzecia część omawianej książki nosi tytuł: „Na wzór Trójcy Świętej” (s. 203-305) i zawiera teksty związane z trynitarnym wymiarem życia chrześcijańskiego. Autor z całą mocą podkreśla, że duchowe życie chrześcijanina utwierdzone jest w tajemnicy Trójcy Świętej. Co więcej, dogmat Trójcy Świętej jest „najwyższym wzorem wspólnoty osób przy zachowaniu ich odrębności” (s. 216). Ks. Granat uzasadnia, że życie chrześcijańskie jest obcowaniem z Osobami Bożymi „mieszkającymi w duszy”, nawet „dialogiem z Nimi” i „uczestnictwem w aktywnym Ich życiu” Dzięki temu można mówić, że już tu, w życiu ziemskim, dokonuje się „przebóstwienie ludzkiego duchowego wnętrza” (s. 218).

Podjęmowane przez Sługę Bożego w sposób dynamiczny podobieństwo do Boga prowadziłoby do wniosku, że już w akcie stworzenia Trójjedyny Bóg „odcisnął” w człowieku szczególne cechy swego bytu. Z tego też względu „uczestnictwo w Bogu” jest wejściem „w krąg Osób Bożych”, natomiast „uczestnictwo Boga w naturze ludzkiej prowadzi do uczestnictwa ludzi w naturze boskiej” (s. 230). Swoje przemyślenia na ten temat Autor oparł nie tylko na danych biblijnych i przekazach patrystycznych, lecz także na nauczaniu mistyków nadreńskich oraz na pismach mistyków karmelitańskich. Wyjątkowe miejsce zajmuje tu zwłaszcza Reformatorka Zakonu św. Teresa z Avila, której poświęcono rozdział pt. „Doświadczalne spotkania z Osobami Boskimi” (s. 247-288). Przejawem znaczenia, jakie Sługa Boży ks. Wincenty Granat przywiązywał do duchowości życia kapłańskiego, jest zamieszczony tu artykuł: „Duch Chrystusowy zasadą duchowości kapłańskiej” (s. 289-305). Swą myśl skierował on przede wszystkim ku Boskiemu Arcykapłanowi Jezusowi Chrystusowi, którego kapłaństwo jest „w historii zbawienia rodzaju ludzkiego najwyższe, najdoskonalwsze i w swej pełni jedyne” (s. 289). Mówiąc o duchowości kapłańskiej, ks. Granat ma na myśli zwłaszcza duchowość biskupów, cieszących się pełnią sakramentu kapłaństwa, jak i prezbiterów, powołanych wraz z nimi do służenia Ludowi Bożemu; zaznaczył on przy tym, że także diakonów obowiązują cechy duchowości kapłańskiej.

W przekonaniu ks. Granata duchowość kapłańska powinna obejmować „cały styl życia kapłana, a więc nie tylko jego cechy specyficznie kapłańskie wynikające z powołania i przyjętych obowiązków, ale również przymioty ogólnochrześcijańskie i ogólnoludzkie; w kapłanie powinien się jednoczyć dobry chrześcijanin i dobry czło-

wiek” (s. 291). Dzięki uczestnictwu w kapłaństwie Chrystusa, kapłani są bytowo podobni do Jego jedyne go kapłaństwa.

Ostatnia część omawianej książki, zatytułowana jako „Pełnia życia” (s. 309-395), akcentuje, że odkrycie duchowego wymiaru ludzkiego życia jest równocześnie ujawnieniem jego pełni i sensu. Na drogach ku „Pełni”, realizującej się w Jezusie Chrystusie, chrześcijanin otrzymuje w Kościele odpowiednie środki, którymi winien posługiwać się w ciągu całego życia ziemskiego. Charakterystyczne są tu tytuły poszczególnych opracowań: „Wizja nowego człowieka jako element moralności chrześcijańskiej”, a zwłaszcza: „Świętość jako istotna wartość chrześcijańska i zadanie Kościoła” Tematy te zostały uzupełnione przez związane ściślej z teologią dogmatyczną: „Natura i łaska” oraz „Głód łaski” Ważne w teologii duchowości jest zawsze zagadnienie: „Istota modlitwy” oraz „Różaniec – i wielkie sprawy naszego życia”

Widzimy zatem, że zawarte w książce ks. Wincentego Granata teksty odznaczają się bogactwem tematyki i przemyśleń. W tekstach tych można odnaleźć bardzo wiele cennych myśli oraz praktycznych rad, które okażą się pomocnymi w dążeniu współczesnego człowieka do Boga. W ich świetle nabieramy przekonania, że teologia służy nie tylko poznawaniu prawdy Bożej, ale także pomaga żyć według jej zasad. Z tego względu warto zapoznać się z dziełem wybitnego teologa polskiego, by przyswoić sobie prawdy wciąż aktualne, które mogą i powinny rzutować na rozwój naszego życia duchowego. W realizowaniu tego zadania niech nas wspiera Boski Mistrz Jezus Chrystus, którego obraz Świętego Oblicza z Manoppello zdobi stronę tytułową książki Sługi Bożego ks. Wincentego Granata.

Ks. Jerzy Misiurek